

Verdens Bedste Nyheder

verdensbedstenyheder.dk

▼ Markant fald i ofre
for terrorisme.
Side 3

▼ Rekordmange
lande afskaffer
dødsstraf.
Side 3

Nr. 16 | Fredag 9. september 2022

SKOLETID • Børn på vej i skole i Vietnam. Landet har rejst sig efter årtiers brutal krig • Foto: Mediavn, Istock. Kollage: Eva Søs Olsen

Leder

Vi skal bygge en bedre verden

Thomas Ravn-Pedersen

Corona og krigen i Ukraine har bremset mange års fremgang for verdens fattigste. Pandemien og nu en europæisk landkrig har afledte effekter, der urimeligt rammer de mest udsatte og truer kampen for en mere retfærdig og bæredygtig verden. Det kan og skal vi ikke som danskere se passivt på.

Med Verdensmålene fik vi for syv år siden opskriften på, hvordan vi løser de allerstørste problemer. Det kræver, at vi får et nyt syn på verden. Når vi skal genopbygge de smadrede byer i Ukraine, skal det ske bæredygtigt. Eller som FN kalder det: build-back-better!

Verdensmål 16 handler netop om alt det, der skal til for at skabe fred og om hvordan vores samfund skal genopbygges på mange andre måder end ved at forhindre krig. Det, kan du læse mere om i denne avis.

Ingen fremtid uden fred

▼ Vi opdager ofte først, at fred er vigtigt, når krigen bryder ud. Men det er ikke nok at indstille skydningen for at sikre holdbar fred. Fredsforskere er begyndt at indse, at fred kræver hårdt arbejde for at skabe en mere retfærdig og balanceret verden.

Rasmus Romulus Palludan

Krigen mellem Rusland og Ukraine fylder i disse tider vores tv-skærme – og selvom vi danskere er på behørig afstand af rædslerne, så dirrer tv-billederne i vores tanker. Vi mærker ufreden komme snigende. Vi længes efter fred og stabilitet.

Det er ofte først når krig eller konflikt bryder ud, at vi mennesker for alvor får blik for fred, fortæller Steve Killelea, forfatter til bogen “Peace in the age of Chaos” og grundlægger af tænketanken Institute of Economics

and Peace:

“Fred tages ofte for givet: Den bliver set som en baggrundstilstand, men hvis den går tabt, smider vi alt, vi har i hænderne for at skabe den igen,” siger han.

Den blinde vinkel i forhold til fred gør, at vores blik på fænomenet ofte er overfladisk. Alt for ofte har vi gennem menneskehedens historie haft en tendens til blot at se fred som “fravær af krig”. Moderne studier i fred startede i 1960’erne og 1970’erne, men de fleste af disse er i virkeligheden blot studier af konflikt, fortæller Steve Killelea:

“Selv i dag hører vi ofte politikere, der taler om fred som bogstaveligt talt kun det: Fravær af krig. Men fred er meget mere.”

“ Fred er i dag en forudsætning, hvis vores samfund skal overleve.

Steve Killelea, Grundlægger af tænketanken Institute of Economics and Peace

Killelea bruger lægevidenskaben som metafor: I dag kan vi overleve hjertestop, endda i mange tilfælde kurere kræft, men først da vi studerede sunde mennesker lærte vi, hvad vi skulle gøre for at undgå sygdom i første omgang (sund kost, motion, osv.).

“Vores analyser viser, at de forhold, der skaber fred, samtidig også skaber en masse andre vigtige ting: højere indkomst pr. indbygger, bedre score på økologi og bæredygtighed, bedre score på målinger af sundhed og lykke,” siger Killelea.

Det har aldrig været vigtigere, at vi forstår, hvad der skaber fred og arbejder for at bevare den. Menneskeheden står overfor trusler, som er globale i deres natur og kræver samarbejde, som klimaforandringer, tab af biodiversitet, pandemier og ferskvandsmangel. Fred er i dag en forudsætning, hvis vores samfund skal overleve. Tidligere var fred måske det altruistiske domæne, men i det 21. århundrede er det i alles interesse“.

Fortsat fra forsiden

Fredens mange ansigter

Fred er mere end blot fravær af krig. De forskelligartede kampe hos disse fem vindere af Nobels fredspris viser nogle af fredens mange facetter - for de samfund, der kæmper for demokrati, fri presse, ligestilling, retfærdighed og stærke institutioner har meget stærkere forudsætninger for fred.

Satte klimakrisen på den politiske dagsorden

Al Gore (2007)

Tidl. amerikanske vicepræsident Al Gore fik fredsprisen for sit "utrættelige arbejde" for at sætte klimaforandringer på den politiske dagsorden. Klimaforandringernes tørke og oversvømmelser kan få høsten til at slå fejl, og det forstærker konflikter og sender folk på flugt. Helt tilbage i 1992 viste Gore sig som en miljøbevidst politiker med bogen "Earth in Balance: Forging a new common purpose". Senere kom dokumentarfilmen "An Inconvenient Truth" (2006), der satte tyk streg under alvorligheden af klimasituationen – så tyk en streg, at filmen senere er blevet kritiseret for at overdrive.

Stoppede verdens længste borgerkrig

Juan Manuel Santos (2016)

Juan Manuel Santos blev Colombias præsident i 2010 og er i dag berømt for at slutte fred med guerillagruppen FARC. Det afsluttede verdens længste borgerkrig efter 52 år. Trods den historiske fredsaftale efter en krig, der kostede 220.000 mennesker livet, er der stadig vold i landet på lavere blus, da Colombia også er i konflikt med andre oprørsgrupper.

Kæmpede for pigers ret til uddannelse

Malala Youzafazai (2014)

Malala Youzafazai skrev dagbøger i Pakistan, da Taliban tog kontrol over landet i 2008. I dagbøgerne kritiserede hun Talibans styre og beskrev, hvordan terrorgruppen brændte pigeskoler ned. Kritikken bragte hende i livsfare og i 2012 blev hun skudt i hovedet i en skolebus. Malala overlevede og lever nu i eksil i England. Som 16-årig holdt hun en tale i FN, hvor hun understregede vigtigheden af pigers ret til uddannelse. Selvom flere og flere piger kommer i skole i Pakistan, er landet stadig et af de dårligste, når det kommer til kønsligestilling.

I kamp for ytringsfrihed og mod korruption

Dmitry Andreyevich Muratov (2021)

Efter opløsningen af Sovjetunionen i 1991 grundlagde Dmitry Muratov avisen Novaya Gazeta, som har været et ledende organ for demokrati og frihed i Rusland. Avisen har kritiseret korruption, valgfusk og overtrædelser af menneskerettigheder. Seks af avisens journalister er blevet myrdet, fordi de har skrevet kritiske artikler om russiske militæroperationer. Muratov har adskillige gange kritiseret Ruslands annektering af Krim-halvøen i 2014.

Plantede millioner af træer for kvinders rettigheder

Wangari Muta Maathai (2004)

Wangari Muta Maathai er den første kvindelige professor i sit hjemland Kenya. I 1977 startede hun en græsrodsbevægelse mod skovrydning, som tilskyndede kvinder til at plante træer. Træplantning er en måde for fattige og udsatte både at passe på miljøet og sig selv, da de giver brænde, mad, skygge, modvirker jorderosion og holder på vand. Maathai ser derfor træplantning i et større perspektiv som symbol på bl.a. demokrati, kvinders rettigheder og solidaritet.

Fotos: 1: CCBY DFID, 2: Executive Office of the President of the United States, 3: Kommersant Photo Agency/Shutterstock.com, 4: Ministerio de Relaciones Exteriores, 5: Mark Garten/UN

Flere lande siger fra over for vold mod børn

▼ For to årtier siden var der kun 11 lande, der forbød vold mod børn. I dag er der 63.

Isabella Canto Nielsen

Slag og bank fra ens forældre er hverdagskost for mange børn i verden. Det er dog langsomt, men sikkert ved at vende, for flere lande gør afstraffelse med vold mod børn ulovligt. I dag er der 63 lande i verden, hvor børn er beskyttet lovmæssigt mod vold i hjemmet. Og 26 flere lande har forpligtet sig til at reformere deres love for at opnå et fuldstændigt forbud.

“Fysisk afstraffelse er den mest udbredte form for vold mod børn, men der er villighed til at gøre op med det,” fortæller Johanne Schmidt-Nielsen, der er generalsekretær for Red Barnet.

“Det er Verdensmålene, der har øget bevidstheden om, at det, der førhen blev betragtet som naturligt, er en fundamen-

tal krænkelse mod børn”.

Ifølge Verdensmål 16 skal alle former for vold og tortur mod børn stoppes.

Ikke kun for børnenes skyld

Johanne Schmidt-Nielsen forklarer, at vold er skadeligt for børn. Børn som bliver slået, har svært ved læring og relationer. De reagerer ofte selv med vold, fordi det er det, de kender til.

“Det er en afgørende faktor i at skabe et fredeligt samfund, fordi vold i barndommen bidrager til en negativ tilgang til ens omgivelser. Når børn derimod bliver opdraget med kærlighed, så kan de lettere vokse op til at blive fredelige borgere,” siger hun.

På tyve år er det gået enormt stærkt. Det var kun 11 lande ved årtusindskiftet, der havde et fuldstændigt forbud.

INGEN TÆV • I 2020 forbød Japan også at slå sine børn • Foto: Ryoji Iwata, Unsplash

Lande dropper dødsstraf

▼ Et voksende antal lande indser, at dødsstraf ikke hører til i moderne samfund

Rasmus Romulus Palludan

I alt 108 lande har afskaffet dødsstraf helt for alle typer af forbrydelser i 2021, viser Amnesty Internationals årlige opgørelse.

Inkluderes lande der ikke har gjort brug af dødsstraf indenfor de sidste ti år - og som derfor kan siges ikke at bruge dødsstraf i praksis - så ender antallet af lande på 144 i alt.

Der er 55 lande tilbage, som bevarer dødsstraf for ordinære forbrydelser.

“Der er en klar tendens i retning af, at flere lande afskaffer dødsstraf,” fortæller Nora Rahbek Kanafani, sociolog og kommunikationsrådgiver hos Amnesty International.

”Selvom vi i 2021 så en stigning i antallet af henrettelser, så er antallet af henrettede personer (579, red.) stadig historisk lavt - det næstlaveste Amnesty

RET TIL LIV • 23 amerikanske stater har forbudt dødsstraf - ligesom 108 lande verden over • Foto: Maria Oswald, Unsplash

International har optalt siden 2010,” siger hun.

For andet år i træk er antallet af lande, der udfører henrettelser 18 i alt. Det er det laveste antal, siden vi begyndte vores optælling, siger Kanafani:

“Lande indser, at dødsstraffen ikke har en plads i et moderne samfund. Udover at krænke den mest grundlæggende menneskeret, nemlig retten til liv, så peger intet på, at dødsstraffen virker præventivt ift. at forebygge kriminalitet.”

Markant fald: Færre ofre for terror

▼ Nogle lande er blevet bedre til at forhindre terrorangreb ved at indsamle og dele efterretninger, mener ekspert.

Isabella Canto Nielsen

Det går fremad med bekæmpelsen af terrorisme. Dødsfald fra terrorisme er faldet globalt med over en tredjedel siden 2015, der var et af de værste terror-år i dette årtusinde. Det viser analysen 'Global Terrorism Index 2022' foretaget af Institute of Economics and Peace, der er en global tænketank.

Det er især Europa, som har set fremgang.

“Europæiske regeringer har gjort betydelige fremskridt med hensyn til indsamling og deling af efterretninger. Her kan vi tydeligt sige, at myndighederne har lært af de ødelæggende angreb mellem 2015-2017,” siger Dino Krause, der forsker i global sikkerhed og verdenssyn på Dansk Institut for internationale studier, DIIS.

En statistisk rutsjebane

Globalt set begyndte dødstallene at stige fra 2011 under konflikterne, der fulgte efter det Arabiske Forår, hvor borgere i blandt andet Egypten, Libyen, Syrien, Yemen og Bahrain ønskede demokratisering, menneskerettigheder og bedre levevilkår. Dødstallet toppede i 2014, fordi konflikterne flere steder udviklede sig til borgerkrige.

Men terroren i Mellemøsten er siden da faldet igen.

MINDRE FORFØLGELSE • Terrorangreb i Mellemøsten er faldet kraftigt. Globalt er dødsfald fra terror faldet med en tredjedel. • Foto: Chris Pook

“Faldet globalt skyldes i høj grad den kraftige begrænsning af terrorangreb i Mellemøsten som f.eks. den faldende intensitet af den syriske borgerkrig, men også Islamisk Stats tab af sit selverklærede kalifat, og dermed nedsatte evne til at udføre angreb i Irak og Syrien,” mener Dino Krause.

Arbejdet mod terrorangreb er dog langtfra slut.

“På det afrikanske kontinent ser vi en foruroligende udvikling en række steder, især det nordlige Nigeria, Mali, men også Somalia, DRC og Mozambique: I disse lande kæmper myndighederne for at begrænse fremrykningen af jihadistgrupper tilknyttet al-Qaeda og IS. Her er voldsniveauet faktisk steget de seneste år,” forklarer Dino Krause.

Tre 'evighedskrige'

– der fik en ende

Når først en borgerkrig er startet, kan den vare meget længe. Alligevel er der håb for at stoppe selv de stædigste krige. Colombias borgerkrig er den længste nogensinde, men stoppede i 2015 efter 52 års krig. På samme måde stoppede borgerkrigen i Angola i 2002 efter 26 års kampe, og i Sri Lanka blev der fred i 2009 efter 25 års krig.

Thomas Gringer Jakobsen

Halvdelen af verdens mineplagede lande er nu fri for landminer

▼ De fleste af verdens lande fortsætter med at rydde deres minefelter, selvom det er langsomt, dyrt, og farligt arbejde.

Thomas Gringer Jakobsen

Når en krig endelig er forbi, kan freden risikere at komme med en stor ekstraregning, der også skal betales med både penge og menneskeliv. Det skyldes, at krigens landminer stadig ligger og lur, selvom krigen for længst er slut. Hvert år kræver landminer fra gamle krige tusindvis af ofre, og mange af ofrene er børn.

I 1999 indgik en række lande derfor Ottawa-traktaten, som er en aftale om at forbyde landminer, destruere eksisterende lagre af dem, og rydde de miner, der allerede ligger i jorden.

Siden aftalen blev vedtaget, er det

gået langsomt fremad mod en minefri verden, selvom nye miner stadig bliver lagt af lande, der står udenfor den internationale aftale om en minefri verden.

Rydder millioner af miner både over og under jorden

Alene i 2020 blev der ryddet 135.583 landminer i verdens lande, hvilket uskadeliggjorde og frigjorde 146 km² tidligere minefelter, der nu igen kan bruges til landbrug, veje, eller andre ting. Det viser seneste tilgængelige tal fra den officielle statusrapport Landmine Monitor 2021. Rapporten viser også, at det siden aftalens indgåelse er lykkedes for i alt 33 lande at rydde alle landminer på deres område. I de seneste år er det især Kroatien, der har stået for en stor del af minerydningen.

Andre 33 lande, der deltager i aftalen, har stadig landminer liggende på deres

SIKKER VEJ • En kvinde i Sydsudan, der stadig er mineret, men som er på vej til at rydde dem inden 2026.

Foto: Sean Sutton/MAG

område og derfor stadig pligt til at rydde dem. Men det er langvarigt, hårdt og dyrt arbejde. Mange af landene er forsinkede i forhold til tidsplanen, og kun syv lande ser ud til at nå målet til tiden.

Mens landene rydder de miner, der ligger i jorden, er de også i gang med at destruere de miner, der endnu ikke er blevet brugt, men venter på hylderne i verdens våbenlagre. Det tager stadig tid at uskadeliggøre lagrene på en sikker og kontrolleret måde, og nogle lagre har eller har haft enorme mængder af landminer på lager. Indtil videre har 94 lande destrueret hele deres arsenal af landminer. Senest Sri Lanka i 2021.

I hele aftalens løbetid har de 164 deltagende lande i alt destrueret over 55 million opmagasinerede landminer.

Verden i tal

4/5

af alle atomvåben i verden er blevet skrottet siden 1986

Kilde: FAS.org

80.925

ueksploderede klyngebomber blev ryddet i 2020

Kilde: ICBL-CMC

71

fredsbevarende FN-operationer i verden fra 1948 til 2019

Kilde: UN Peacekeeping

26%

er mordraten faldet globalt mellem 1990-2019

Kilde: Our World in Data

Verdens Bedste Nyheder

Verdens Bedste Nyheder er et uafhængigt medie, der laver konstruktiv journalistik og kampagner. Vi fortæller om fremskridt og løsninger på verdens udfordringer.

Vores arbejde tager udgangspunkt i Verdensmålene for bæredygtig udvikling, der blandt andet handler om at afskaffe ekstrem fattigdom, mindske global ulighed og bekæmpe klimaforandringer.

Vi tror på, at nuanceret viden skaber håb – og at håb skaber motivation for handling.

Læs mere på verdensbedstenyheder.dk og verdensmaal.org

Redaktion

Journalist Thomas Gringer Jakobsen
Journalist Rasmus Romulus Palludan
Journalist Isabella Canto Nielsen
Journalist Magd Said Hawran
Visuel storyteller Lauge Eilsøe-Madsen
Layout og grafik Eva Søe Olsen
Redaktør Anders Seneca Bang
Chefredaktør Thomas Ravn-Pedersen

Udgivet med støtte fra Danida.

Fred, retfærdighed og stærke institutioner

Verdensmål 16 har fokus på fred fra konflikter, vold og kriminalitet.

Der er fokus på at stoppe korruption...

...og at skabe stærke retsstaten

Tegning: Lauge Eilsøe-Madsen